

**PRACOVNÍ LIST – KMENOVÝ PRINCIP DEKLINACE SUBSTANTIV; SROVNÁNÍ
DEKLINAČNÍCH PARADIGMAT STAROČESKÝCH S PARADIGMATY
SOUČASNÉ ČEŠTINY**

JSOU NÁSLEDUJÍCÍ TVRZENÍ PRAVDIVÁ? (ANO, NE)

- 1) Dříve se substantiva dělila podle rodu.
- 2) Princip tvoření flektivních forem se běžně užívá u skloňování substantiv.
- 3) Zbytky kmenového systému lze pozorovat v nové češtině na typech kámen, slůně apod.
- 4) Lze vyčlenit 11 vokalických deklinačních typů v kombinovaném rodově-kmenovém principu systému staré češtiny.
- 5) V důsledku série hláskových a morfologických změn pak došlo u u-kmenu ke splnutí koncovky a kmenotvorné přípony.
- 6) Při splývání s o-kmeny se nevyužívá rozdílných koncovek obou deklinací k formálnímu rozlišení životných a neživotných maskulin.
- 7) Jako souhláskové se označují ty deklinace, v nichž byl kmenotvorný formant tvořen pouze souhláskou.
- 8) Zbytkem deklinace „n-kmeny střední“ jsou dnes dubletní tvary v gen. sg. ramena//ramene, dat. sg. ramenu//rameni a stylově příznakové nominativní podoby rámě, plémě ad.

DOPLŇ TABULKU

DEKLINACE	ROD	STAROČESKÝ VZOR	NOVOČESKÝ VZOR
VOKALICKÉ			
	mask.	syn	
o-kmeny	mask.		pán, hrad
jo-kmeny		oráč	muž
	mask.	řebří	- (svatý Jiří)
	neutr.		město
jo-kmeny		moře	
ɔjo-kmeny	neutr.		stavení
	fem., mask.	žena, sluha	
ja-kmeny		dušě, panošě	růže, (píseň)
ɔja-kmeny	fem., mask.		- (paní)
		host	kost (píseň)
KONSONANTICKÉ			
	mask., neutr.	kámen,	
t-kmeny		loket	-
	neutr.	kuře	kuře
s-kmeny		slovo	-
r-kmeny	fem.		
	fem.	svekrv	-

OSMISMĚRKA – NAJDI SLOVA, KTERÁ JSOU NAPSÁNA POD TABULKOU

P	Í	S	E	Ň	A	I	CH	Ě	L
A	F	S	L	I	R	A	M	J	O
F	Y	I	M	A	Ř	É	P	U	O
CH	R	T	Í	O	L	T	E	Ř	R
C	K	Á	A	P	M	D	A	Í	I
Z	E	M	Ě	N	Í	N	U	R	M
I	V	O	M	I	A	C	Š	I	B
M	S	A	V	Í	Ř	B	E	Ř	S

JUŘÍ, ZEMĚNÍN, BRATŘIE, PÍSEŇ, ŘEBŘÍ, SVEKRY, PLÉMĚ, MÁTI